Bréf og skjöl fátækramála 1837-1846

Aðfnr. 1015, örk 1

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Skönnun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1837

At jeg under dags Dato har tilladt den hidtil værende Casserer ved og 4de Medlem af Commissionen for Reikevig Byes og Seltiarnarnæs Regs Fattigvæsen, Factor John Marcusen, at fratræde bemeldte hans Function, saasnart han har aflagt Regeskabet for det nu afvigte Regeskabsaar, og at jeg har beskikket Kjøbmand S. Hansen til at tiltræde denne Bestilling, det undlader jeg ikke tjenstligen at meddele Commissionen til behagelig Efterretning. —

Stands Stiftamtshuus den 11te November 1837.

[illegible]

Til

Commissionen for Reikevig Byes og Seltiarnarnæs Regs Fattigvæsen.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1837

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Vorid 1835 flutti hingad ad Knútsborg Jón
nokkur Biarnason fra Knútskoti í Mosfells-
sveit med konu og 2 dætrum. Veturin eptir
var honum bygt hedan út, og flutti eg þá
hingad vorid 1836, en bædi í mínu og jard-
areigandans leyfisleysi; stadnæmdist þó Jón
hèr þad ár, og misti á því ári konu sína.
Þegar eg kvartadi um Jóns herveru, rak
Húsbóndinn hann burtu af sinni lód, svo
hann í vor var fluttist ad Byggardi, hvar
hann sídan dvalid hefur allklaus í útikofa,
med annad barnid. Hitt vard eptir hiá mèr,
þareg ekki hafdi briósk til, vegna fyrir-
bónar módurinnar, ad láta þad fylgia föd-
urnum í sama reyduleysi. En med því
hefi eg ekkert þengid, enfótt eg vegna eig-
in húshags míns, sè eingonvegin fær um

ad halda sad án medlags. Þessavegna flý
eg til Yðar, sem eins af sveitar þessarar
þatækra málefna stiórnendum, og bid Yður
umgángast vid vidkomendur, ad eg fengid
geti stirk til forsorgunar svi barni Jónt
sem hiá mèr er, hvört mèr er ad ölla
vandalaust, en ómannesskiulegt er ad reka
sad uppá föduriinn, sem ekkert hefur.

Knophsborg stunn 16da Nov. 1837

Oddur Jonsson

Skrifad eptir ósk
af Tweinbrödtmon

Til
Hreppstióra Dannebrogsmanns Sgr. B. Jonssonar

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Gösagum Kreppstiöranum

Dannebrogum Sg. P. Jónssyni

á

Bakka.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herved tilstilles ærbødigst 4 Stk Bilage, betræffende Margret Simonsdatters Forsørgelsessted, som formentlig er Seltjarnarnes Rep paa Grund af hendes sidst 5 aarige Ophold sammesteds, hvorom den ærede Commissions gunstbehagelige Bestemmelse ved Documenternes Tilbagesendelse ærbødigst forventes.

Kjøse- og Guldbrenge Sysselers Contoir d. 14de Sept 1837.

[illegible]

Til

Fattigiommissionen i Reykeorg og Seltjarnarnes Rep.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Med behagelige Skrivelser af 10de d. M. og Dags Dato har Commissionen tilstillet mig 2de af Casseren forfattede Forretninger over Reikevig Byes og Selliarnarnæs Aegs Fattigvæsens udestaaende Tilgodehavender. –
I Betragtning af de af Commissionen oplyste Omstændigheder, indrivelges det, at de saa den förstnævnte Fortegnelse under Nr 1–10 incl:, og saa sidstnævnte under Nr 2, 4 og 6 anförte Restancer kunne bortfalde, ligesom det ogsaa, hvad Bogerfvend Heilmanns og Assistent P. Mathiesens her under Nr 1 og 9 opförte Restancer angaaer, tillades, at de af disse Personer til Fattigvæsenet erlagte Gaver maae komme til Afdrag i deres Bidrag, eftersom det maa antages, at disse Gaver ere ydede, om ikke under Betingelse af, saa dog i Forventning af, at Giverne aldeles skulde fritages for at yde Fattigbidrag.
For de övrige Restancers Vedkommende har jeg anmodet de saaggjeldende Øvrigheder om at foretage det Fornödne til Restancernes Inddrivelse ved Udsantning; men forsaavidt Restancerne enten

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ere mere end ent Aar gamle eller ikke bestaae i saa-
lignede Bidrag kunne de i Mangel af mindelig Re-
tæling, ikke udexequeres, men Fattigvæsenet maa foran-
stalte Restanterne indkaldte til Fortigelsescommissionen,
og i fornødent Fald til Retten, hvor da beneficium processus
gratuite kan forventes.

Forøvrigt skulde jeg tjenstligen anmode Commissionen
om for Fremtiden behageligen at ville saasee, at de Fortig-
nelser, der indgives til Amtet over udestaaende Restancer
for at foranledige disses Inddrivelse, alene komme til at
omfatte saadanne Bidrag, der ikke ere forældede; thi alene
disse kunne approberes til Inddrivelse ved Udsættning.
Hvad angaaer andre muligen opkommende Restancer i Fattig-
væsenets Tilgodehavender, da vil Commissionen, og in
specie Cassereren, have proprio motu uden Amtets Mellem-
virkning at fagsøge vedkommende Debitorer saa lovlig Maade;
dog er det en Selvfølge, at Commissionen, naar Rettergang
bliver fornøden, maa henvende sig til Amtet for at erholde

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

det forrödre, beneficium, ligesom Commissionen ogsaa særligen maa andrage for Amtet, naar der findes Anledning til enkelte Restaurers Efterprøvelse.

Ishands Stiftamtshuus den 13de Nov: 1837.

[illegible]

Til
Commissionen for Reikevig Byes og Selharnarnes Reps Fattigvæsen. –

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Det Kongelige Danske Cancellie har under 21de Februarii d. Aa. tilskrevet mig saaledes:

Herr Stiftamtmand har i Anledning af en fra Fattigcommissionen for Reykevig Bye og Seltjarnarnæs Rep. desangaaende indkommen Forestilling i Skrivelse af 16de October f. Aa., henstillet til Cancelliets Resolution, hvorvidt den i Reglementet for Fattigvæsenets provisoriske Indretning paa Island af 8de Januarii 1834 § 10 indeholdte Bestemmelse, at Tigningen til Fattigbidrag bør skee paa Reppens Indvaanere, være sig Embedsmænd, Handelsmænd, Bønder, Huusmænd, eller løse og ledige Personer, som lovligen fidde paa egen Haand, kan begrunde nogen Ret for Handelsbogholdere, Assistenter og Haandværksvende til at paastaae sig frietagne for at yde Bidrag til Fattigvæsenet.

Foranlediget heraf skulde man ved at remittere hosfølgende Bilage, til Efterretning og videre Bekiendtgjørelse tienstligst yttre, at ligesom Handelsbetiente og Haandværksvende vistnok, efter de almindelige Anordninger

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

kunne ansettes til Fattigbidrag, saaledes Kiøbmænd etc. holder
ikke, at den ovennævnte § af Reglementet 8de Januarii 1834
gjør en Undtagelse for Island. — Det er hele Byens
Indvaanere, eller hvad der efter § 1: Reykevig og Seltjar-
narnes i det hele iøvrigt, eller samtlige Districts Indvaa-
nere, som skulle være Ligning undergivne, og den speciel-
le Enumeration i Reglementets § 10 bestemmer efter
deres Hensigt alene Maaden, hvorpaa den er meddeelt, ikke
at omfatte alle dertil hørende Personer ; deres Viide t:
Ex: Haandværkere, eller Dagarbeidere, som tilligemed kunde kal-
des Bønder eller Huusmænd alene o: i:; men den gaaer
nærmest ud paa, at udelukke dem, der som Familiesønner,
eller egentlige Tjenere, ingen selvstændig Stilling have,
og for hvem Familiefaderen maa antages at fyldest-
gjøre Fattigvæsenet meddeelt Bidrag. De ringere Bet-
tægt "Løse og ledige Personer, som lovligen sidde paa
egen Haand," kunne desuden antages at gaae ind
paa at betegne alle dem, som ikke ere pligtige at tage

fast Tienste og dertil blive, efter Forordningen 19de Februar 1783, at henføre baade de, der ere uden for Bondestanden, og de, der skiøndt hørende til denne Stand, have erholdt Sysselmandens Beviis for, at de have søgt Aarstienste, uden at kunne erholde den." —

Hvilket, i Anledning af Kommissionens Andragende af 13de Octob: f. A. herved tienstligen meddeles til behagelig Efterretning og Fagttagelse. —

Islands Stiftamtshuus, den 26de Maii 1837. —

Wardenstein.

Til
Kommissionen for
Reykevig Byes og Seltjarnarnæs Repv
forrenede Fattigvæsen

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fit

Kommissionen for Reykevig Lönjes og
Seltjarnarnæs Reg: forrænde Jaktigvæsen

H: E:

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

I Anledning af den Tiende restance for Jorden Nes, som hvi-
des anført paa den med Commissionens behagelige Skrivelse
af 10de d. M. mig tilstillede Fortegnelse over udestaaende Fattig
bidrag, har Justitiarius Sveinbiörnsson mundtligen for mig an-
dragt, at denne Restance endnu ikke er betalt, fordi det endnu
formeentligen er uafgjort, af hvilken Dyrhed der skal tiendes for Jor-
den Nes.

Det vil være i Commissionens behagelige Erindring, at Amtet
ved Skrivelse af 19de Nov: f. A. gjorde den Formening, at
de 2de Kirkejorder Backa og Byggards Dyrhed vilde være at
fradrage den for Jorden Nes i Jordebogen satte Dyrhed, hvorhos det
overlodes Commissionen at søge at træffe en mindelig Overeens-
komst med Justitiarius Sveinbiörnsson angaaende denne Sags
Afgjørelse. Saafremt en saadan nu ikke skulde være tilveie-
bragt, skulde jeg tjenstligen anmode Commissionen om behageli-
gen at ville træde i Correspondence med Justitiarius Sveinbiörns-
son angaaende den omhandlede Sag, for at ham kan gives Anledning

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

til at fremføre, Alt hvad han formener at kunne paaberaabe sig for at frilages for at tiende af Jorden Nes's fulde Dyrhed, hvor efter jeg forventer mig behageligen underrettet om Udfaldet og meddeelt Commissionens gode Tanker om Sagen.

Forøvrigt tilføres det, at jeg under Dags Dato har anmodet Sysselmanden i Guldbringe Syssel om at stille denne Restances Inddrivelse i Beroe indtil videre, hvorfor den i Regnskabet forsidst afvigte Regnskabsaar maa føres til Restance. —

Islands Stiftamtshuus den 21de November 1837.

Wardenstein.

Til

Commissionen for Reikevig Byes og Seltiarnarnes Reys Tattigvæsen. —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

I vor var sekkist hèr ad hiá mèr, Jón nokkur
Biarnason med einu ungu stulkubarni, án
míns sérlegs leyfis, og hafa þau hèr sídan
allslaus dvalid í útikofa, mèr og mínum
ervida húshag til þúnga, þared Jón hefur
ekkert til lífsvidurhalds, og iafnvel í haust
hefur verid skiprúmslaus, og fær hvörgi ad
flióta, sjóklæda- og alls-leysis vegna. Hann
var í vetur rekinn frá knútsborg hèr í
hverfinu. Af því eg nú sem einstædíngur
eingan á ad, til ad lètta Jóni af mèr, en
hefi ei briósst til ad neita hönum um þá
lífshiálp, sem eg hefdi til, medan hann
er hèr í húsum, dyrfist eg ad leita thdar
mannkiærleiksfullu úrræda til ad sveitar-
stiórnin giöri þá rádstöfun, ad Jón og barn

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hans, hem er hyrdingar- og forhorgunar-laust
komist hem fyrst ur minum huhum, hangad
hem had og hann eiga ad lögum forhorgun.

Bygggardi 16ta Nov. 1837

ändmiklegast
Ingibiörg Gudmundsdöttir

ad ekkiunnar öst skrifad
af Tweinbiörnen

Háaruverdugum
Hr. Dómkyrkiupresti, Prófasti H. Thordarsen

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Háæruverðugum

Herra Dómkyrkjuprestl. Prófasti

H. Thordarsen

Reykjavik

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Gamalmenid Gudrun Magnusdottir, sem hiá mér hefur verid nú á 4a Ar, en vegna aldurdóms og vanmáttar jafnan verid verklitil, hefur nú í seinasta og yfirstandandi Ar af vaxandi heilsubresti og krapta sverrun þanig farid hnignandi ad eg hlyt ad fá med heni ómagamedlag til framfæris, og þar eg er víss um ad hún i full 5 Ar og þó Lengur ádur hún i mina þiónustu flattist, uppihiellt sér i edur vid Reikjavik og má svi þadan venta framfæris stirkt, þá óska eg audmjukliga ad fátækrastiórnin i Reikjavik og Seltiernanes hrepp villdi láta sér þóknast ad veita mér stirk til henar, sem forsorgunar, hvörn eg fyrir Arid, sem yfirstendur frá verdögum 1836 til sömu tidar 1837, vona og bid ad verdi svo fliótt skied getur, mér i té látin med 12rd S. m. d.

Audmjukast

Höfn d. 21ta Febr. 1837. — W. Steinbiörnsson

Til fátækramálefnastiórnarinar i Reikjavikur og Seltiernanes hrepp.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Et er Commissionen bekjendt, at Factor John Marcusen, der under 6te Novemb: 1834 beskikkedes til Medlem af Commissionen og Fattigvæsens Kasserer, er indkommen med Andragende om, utentlediges fra denne Bestilling, paa Grund af at han den 6te d. M. vil have aflagt 3de Regnskaber for de ham i fornævnte Egenskab anbetroede Uopbörseker.

Uagtet det nu vistnok maatte anses önskeligt, at Overleveressen af den omhandlede Bestilling foregik til samme Tid, som Regnskabet aflægges, saa finder Amtet, under de forhaanden værende Omstændigheder, dog ikke Anledning til at fritage Factor J. Marcusen fra Bestridelsen af Fattigcasserer-Forretningerne förend han har bestyret samme i fulde 3 Aar fra hans Beskikkelsesdato, hvorfor han vil have at udføre det Fornödne ved Bestillingen i det mindste til 6te November d. A.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hvilket jeg saaledes ikke undlader tienstligen at meddele til behagelig Efterretning for Kommissionen og Tagtagelse af Faktor J. Marcusen.

Islands Stiftamtshuus, den 5te Junii 1837.

Mardenstern.

Det

Kommissionen for Reikevig Lejes og Seltjarnarnæs Regs forrenede Fattigessen.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Git

Fattigsommissionen for Reykevig Dige

og Seltjarnarnæs Reg.

L. T.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Helgi Jónsson sem hefur verid hér yfir 20 Ár, kom til mín fyrir nokkrum tíma, og bad mig ad skjóta skjólshúsi yfir sig nokkrar nætur par hann væri húsvéltur, hvad eg og gjördi. Nú fyrir 14 dögum, er hann lagstur veikur, hefur hvörki hjúkrun eder nokkurn hlut ad nærast á, utan pad sem Frú Vidalin og Sonnarmin Japhet hafa gjört hönum gott. —

Pessara ofanskrifadra orsaka vegna hlítegad tilsegja Fátækra Commissionerinni fra Pessum manni, og under eins bidja, ad hún veiti hönum adhjúkrun, og nokkud til ad lifa af sem fyrst mögulegt er, so hann ekki deyi

Reykjavik pann 1 Junii 1837.

E Jonsson

Til

Fátækra Commissionarinnar i Reykjavik

3

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Philipus Pálsson er byriadur og barnfæddur á Kjalarnesi, hvar hann fyrst hiá foreldrum sínum og ödrum fiónade til þess hann var 37 ara gamall; þadan fór hann, einsog vinnumade til Videyar og var þar 9 ár, þadan aptur til Lárár i Borgarfyrdi, hvar hann var 14 ár; So var hann 1 ár á Svignaskardi i Myra Syslu, og annad ár á Efstabæ i Skvadal — Ur þessum stad vik hann aptur til Seltjarnarness og hefur þar verid sidan i 12 ár; Sin sidustu átta ár af þessum tima hefr hann verid i Frendsvinnsskyne hiá mer undersskrifudum, þenna tima hefur hann ei getad nnad sir brand nema ödru-hvörju, einkum ad Sumartimanum, ecke so vegna heilsulegsis, einsog med ár hvörju vaxande Siónderpu, þang fyrr 4 ár, sem hann dvalde her á Nesinu adur en til min kom, var hann vinnande fyrer mat, en fek eckert kaup — Af þessu má ei ráda ad nefndur Philipus er fyrer laungu orden ómage, og

med fvi ad hallda han i so längan tima fyrer eckert
skykist og hafa fallnægt minne skildu vid han sem ættingia,
og fly skiærgna til Fatekra Mälefna stiörnarinnar,
ad hin vilje segia til hvar han egi sveit, og giöra til-
-hlydsleya rädstöfun fyrer honum framvegis.

Mel, 1 Novemb. 1837. Horsteirn Ejolfsson

Til
Reikjavikur bys og Seltiarnarnes Hruppes Fatekra Mäl-
-efna Commissionar. —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Málefni Students hra Sveinbjarnar Sveinbjörnssonar vidvíkjandi med-logs Tilkalli med Gamalmenni Gudrúnu Magnúsdóttur sem hjá hönum er og til Frammfæres Rettar barin af Reykjavíkur Um Dænis Fátækra fé – má eg hérmed Ørskyldugast innstilla ad fái. Þá beste Úrlausn hjá hinni heid-rudu Nefnd, er Reykjavíkur Fátækra Fjár-vardveitsla og Stjórn hefir á hendi. —

Krosshalti d. 22 Febr. 1837

Ørskyldugast
Haldor Simonsen

Til
hinnar heidrudu Kommissionar pfir Reykjavíkur Kaupstadar Fátækra Málefnum og Fjárhag. —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Sin Fatækra Protokoll p. 7.

Zeg undir Skrif adur gief hier med audmiuk leg ast
fátækra Commecionerinni i Reikiavik til Vitundar
ad Konann Soffia Pálsdottur kom hirir hia mér i hirra
19 vikur af Sumri ungbarni Joni Arnliotssini adnafni
og gaf med nemdu barni til sömu tidar, i Sumar 3 Tunnur af
Rugi, sidann ad 19 vikur voru af Sumri hefi eg Eckiert med
Pri heingid og modir Pess skal Vera nordur i Landi Padann
Ecki Vænlann leg eda Veik Pri neina forstödu Zeg fa tækur
madur og barnium ad öhlu o Vid Kominn og vandalaus
giet Pad Ecki haldid Pann tima sem sidann er edur hier
Eptir nema med full Kominni med giöf fyrir Penn
ann af lidna tima og Svo med full ri med giöf 7 Rugi Skal eg Pad
halda til nærstu farda 1838 Edur ad odru Leiti eg
mætti aska ad fa ad Vita hvart adur nemdur Jon Arnlio-
tsson flitiast fra mer ætti, Pettad audmiuck legast mætti Péna
fatækra Commicionerinni i Reikiavik til Veh Pocknann legrar
rad stöfunar — æru Skildugast

Artum i Mosfelshrepp Pann 1. November 1837

Jon Biarnason

Til Fatækra Commicionarinnar i Reikiavik

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hil

Fatækra Kommicionarinnar —

á / Reikiarvik —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Efterat Amtet i Henhold til Commissionens behagelige Skrivelse af 17de Novemb. f. Aa. havde tilskrevet Sysselmanden for Hunevatn Sysselk betræffende det skyldige Alimentationsbidrag fra en John Sigurdsen til et af ham med en Groa Gisledatter avlet uægte Barn, har formeldte Embedsmand under 27de Januarii sidstl. tilskrevet mig saaledes:

"I Overeensstemmelse med Deres Hoivelbaarenheds Begiæring i meget ærede Skrivelse af 18de November f. Aa. har jeg affordret den deri omhandlede Jon Sigurdsson, som nu tiener paa Gaarden Asum inden Svinevands Reg her i Hunevatn Sysselk, et passende Alimentationsbidrag til det af ham med Fruentimmeret, Groa Gisladatter paa Næs, sammenavlede uægtefødte Barn, hvortil han har svaret: at han vel har opdraget et andet af dem sammenavlet Barn indtil det circa 7 Aar gammelt ved Døden afgik, uden noget Bidrag fra Moderens Side, men desuagtet tilbyder han nu til næste Foraar at modtage det endnu levende og hos Moderen værende Barn og forsørge det fremdeles, uden at forlange Underslottelse af Moderen, men betinger sig blot at Barnet bliver flyttet uden hans Bekostning til hans Hjem.

Siden nu bemeldte Jon Sigurdsson agter til næste Foraar

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

anden Gang at begynde med sin egen Huusholdning, hvortil han har en Kor og nogle Faar, og er givet med en skikkelig Kone, med hvem han ingen Børn har, saa synes mig at hans Børnemoder fornævnte Gröa Gisledatter kan uden Betænkning modtage dette Tilbud, siden Barnets Transport hertil Nordlandet vil med de mange Vagleirre, som sædvanlig reise hertil i Julii Maaned fra Guldbringe Sysset, rimeligviis hverken blive hende saa vanskelig eller kostbar.

Iøvrigt har oftnævnte Jon Sigurdsen, som i næste Maaned agter at reise paa Fiskerie til Sydlandet lovet at tale nærmere om denne Sag med Herr Justitiarius Sveinbiörnssen." —

Hvilket jeg ikke skulde undlade herved tienstligen at meddele Commissionen til behagelig Underretning, og om fornødent maatte gjøres til videre forende Foranstaltning. —

Islands Stifts- og Sönderamts Contoir, den 7de Martz 1837.

Skriege

Til

Kommissionen for Reykevig Byer og Settjarnarnæs Reg. forenede Fattigvæsen.

© Borgarskjalasafn Reykjavikur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur